

stavljenje Francije?« List pozivlja vse moralne in razumske sile, naj se mobilizirajo v obrambo tega, kar je najlepše v francoskem bistvu.

Novi stolni prošt.

Sv. oče Pij XI. je imenoval dosedanjega stolnega dekana dr. Maksa Vraberja za prošta lavantinskega stolnega kapitlja.

Novoimenovani g. prošt se je rodil 9. 10. 1877 na Kapli ob severni meji. Po odlično končanih srednješolskih in bogoslovnih študijah je bil posvečen v Mariboru 25. 7. 1901. Kaplanoval je v Makolah, odkoder ga je poslal škof Napolnik v Rim, kjer je dosegel doktorat iz cerkvenega prava. Z naslovom pravnega doktorja je bil kaplan na Vidmu, v Žalcu, v Novi cerkvi ter v Celju. Nadalje je še opravljal ravnateljsko mesto na zavodu šolskih sester v Trstu, bil je obče priljubljen spiritual v mariborskem bogoslovju in profesor cerkvenega prava. Dne 1. decembra 1918 je bil imenovan za stolnega lav. kanonika in februarja 1931 je postal infulirani stolni dekan.

Novi stolni prošt slovi kot cerkveni govornik ter je veščak v vprašanih cerkvenega prava in cerkvene uprave. Izven cerkve je pridno na delu z vodilnimi nasveti, saj je po smrti blagopojnega prošta dr. M. Mateka predsednik Katoliškega tiskovnega društva in Spodnještajerske ljudske posojilnice.

Z baš prav na kratko opisanim imenovanjem se raduje vsa lavantinska duhovščina in verniki v zavesti, da je odgovorno mesto lavantinskega prošta (prvega za škofom) v najboljših rokah.

Novemu proštu želi »Slovenski gospodar« kot predsedniku Katoliškega tiskovnega društva največ blagoslova ter uspehov na odličnem mestu in pred vsem trdnjega zdravja!

Novije politične vesti.

Banovinski svet sklican. Banovinski svet dravske banovine je sklican na zasedanje v ponedeljek, 5. februarja. Na

Osebnosti vesti.

90 let je dočakal dne 19. januarja v župniji Nova cerkev nad Celjem g. Fr. Jankovič. Rodil se je v Stari Loki pri Škofji Loki. Izučil se je klobučarstva in se je naselil po pomočniški dobi v Vitanju kot samostojen klobučar. Oče Jankovič je bil delaven, pravi krščanski mož in v dobi procvita nemškutarije zaveden Slovenec. Po smrti prve žene se je poročil z gospo Antonijo Lešnik, vdovo Tevž. Izročil je svoje posestvo v Vitanju sinu Viktorju, sam se je preselil v Novo cerkev, kjer še sedaj živi. Krepka slovenska korenina je oče g. dr. Fr. Jankoviča, znamenitega zdravnika v Mariboru in ministra v pokoju. Zaslužnemu možu naše iskrene častitke k redkemu jubileju!

KRASTE PRI OTROCIH

(ekceme), prisadi, lišaji itd. se zelo zanesljivo zdravijo z izkušenim zdravilom »Fitonin«. — Razkužuje, odstranjuje srbež, a bolečine prav hitro izginejo. — Steklenica 20 Din v apotekah. Po pošti s povzajem 2 steklenici 50 Din. Poučno knjižico št. 18 pošlje brezplačno: Fiton, dr. z o. j., Zagreb I—78.

dnevnem redu je: 1. obravnava predloga banovinskega proračuna za l. 1934-35; 2. sklepanje o uvedbi banovinske trošarine na vino in žganje; 3. sklepanje o uvedbi občinskih uslužbencev.

Balkanska konferenca v Beogradu. Na Svečnico se sestanejo v Beogradu v svrhu nadaljnjih razgovorov o balkanskem paktu (pogodbi) romunski zunanji minister Titulescu, turški zunanji minister, grški zunanji minister in naš zunanji minister g. Jevtič.

Bolgarski kralj Boris se je vrnil iz Bukarešte v Sofijo dne 29. januarja.

Mandat za sestavo nove francoske vlade je prejel od predsednika republike Lebruna dne 29. januarja radikal Daladier, ki je že bil pred kratkim ministrski predsednik. Daladier je iste stranke kakor prejšnji Chautemps, ki je moral odstopiti radi goljufij Staviskega.

Zaščita kmetov in denarni zavodi.

Na razna vprašanja pojasnujemo:

Nekateri so oglas denarnih zavodov, naj kmetje predložijo denarnim zavodom dokaz, da so zaščiteni, tako razumeli, kot da mora vsak kmet prinesiti vsakemu zavodu, kjer je dolžan, predpisano potrdilo občine. Toda mnoge zadruge svoje kmete-dolžnike natančno poznajo in v takih slučajih ni potreba nikakih potrdil. Bilo bi škoda denarja za kolke. Kmet naj torej pri posojilnici povpraša, če ga smatrajo za kmeta in če nima posojilnica nikakih dvomov, mu ni treba nikakih potrdil. Kjer pa so seveda upravičeni dvomi, tam bo pa res moral prinesiti potrdilo. Tako naj se torej razume poziv denarnih zavodov.

Zlato poroko sta obhajala v Škofji vasi pri Celju dne 28. t. m. v ozkem rodbinskem krogu ugledni veleposestnik g. Franc Čepel in njegova soproga gospa Marija. Takl jubileji vzornega krščanskega zakonskega življenja so danes že redek pojav. Bilo še nadalje srečno!

Nesreče.

Sreča v nesreči. Izpod grada v Ptujju se je odlomila velika skala, odnesla s seboj precej zemlje in vsa ta navlaka je zdrobila in zasula gospodarsko poslopje in klet, last sodnega oficijala g. Pinterja. Plaz se je ustavil tik pred hišo. Domači so bili v usodnem trenutku v stanovanju. S poslopjem vred so uničeni vsi spravljeni poljski pridelki ter živila. V nevarnosti so vse ostale hiše, ki stojijo pod gradom. Na merodajnih mestih bodo storili vse, da preprečijo nadaljne nesreče.

Smrtna žrtev neznatnega ruvanja.

Dne 26. januarja sta prala v celjski mestni klavnici čreva mesarska pomočnika: 30letni Franc Lešnik in 18letni Jožef Brezovšek. Pri delu je prišlo do prepira. Brezovšek je navalil na Lešnika, ki je imel v roki mesarski nož. Hoteč se Brezovška ubraniti, se je napadeni naglo okrenil in je zadel tovariša tako globoko v trebuh, da je zaboden kmalu izdihnil. Lešnik se je javil sam policiji z izpovedjo, da je došlo do uboja po nesreči.

PREPOZNANE ŽRTVE ŽELEZNIŠKEGA ATENTATA.

Zadnjič smo poročali o eksploziji pekarskega stroja v vagonu brzovlaka med postajama Videm-Krško in Brežice. Eksplozija je zahtevala tri smrtno žrtve, ki so bile vsled ognja zoglenele, da ni bilo mogoče takoj ugotoviti, kdo da so. Žrtve so položili v krste in so jih prenesli v mrtvašnico na Vidmu. Na telefonično obvestilo iz Zagreba je prišel iz Dunaja na Videm dne 23. januarja g. Ernest Wachtel, brat enega izmed treh smrtno ponesrečenih v spremstvu pokojnikove hčerke. Hčerka Truda je prepoznala v enem mrtvem svojega očeta Edvarda po ostanku kravate, delu verižice in po poročnem prstanu z urezanim imenom njegove soproge in z datumom poroke. Pokojnik je bil premožen lastnik večje zavarovalnice na Dunaju, star 52 let. Truplo Edvarda Wachtel so prepeljali na Dunaj.

Kot druga žrtev je bil ugotovljen 24. januarja uradnik kemične tovarne v Hrastniku g. Friderik Barachini. Prepoznali so ga po zelenem lovskem klobuku. V ponedeljek dne 22. januarja zjutraj se je odpeljal s kočijo iz Hrastnika na Zidani most. Odpravil se je bil na 14dnevno poslovno potovanje po Dalmaciji ter Liki, da bi prodajal za tovarno umetna gnojila. Kočijaž, ki ga je vozil na postajo, je potrdil, da je imel zelen klobuk. Tudi spovednik prizadete brzovlaka je pripovedoval o slovenskem potniku, ki je stopil v vlak s karto III. razreda in se je pozneje preselil v nesrečni vagon II. razreda. Njegova žena Tea je na Vidmu takoj spoznala zeleni klobuk kot lastnino svojega moža in ostanke ure, ki se je v ognju raztopila. Pokojni se je rodil leta 1896 v Hrastniku, zapuščena žena in desetletna hčerka. Truplo Barachinija so prepeljali iz Vidma v Hrastnik.

O tretji žrtvi so prvotno trdili, da gre za nekega zdravnika iz Dunaja. Spovednik je izpovedal, da je tretji pone srečenec govoril hrvatsko. Potoval je iz Dunaja. Na naši meji je kupil listek od št. Ilja do Zagreba. Pomotoma je stopil v tržaški vagon. Še le med Celjem ter Zidanim mostom se je preselil v usode polni voz. V mrtvašnici na Vidmu so označili to zoglenelo truplo kot »potnik drugega kupeja II. razreda«. — Ljubljanska policija je dognala dne 25. januarja, da je tretja žrtev ladijski strojničnik Jakob Kapus iz Trsta. Kapus je imel opravka na Dunaju. Usodnega dne je odpotoval iz Avstrije proti Zagrebu, kjer ga je doletela med vožnjo strašna smrt vsled eksplozije pekarskega stroja.

Razne novice.

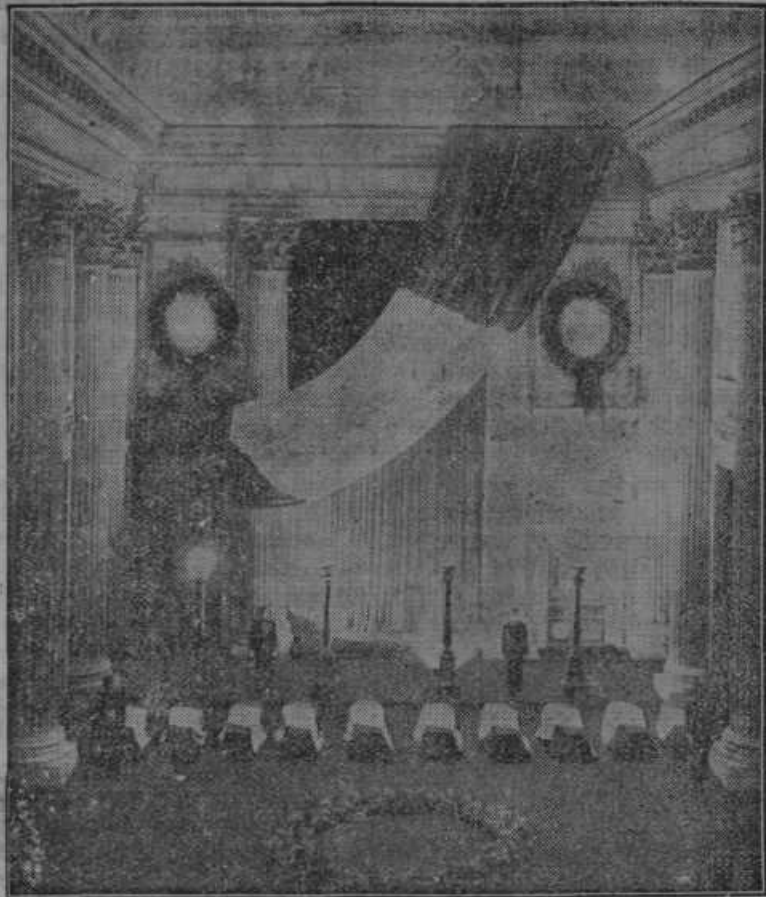
Vrli in požrtvovalni Dobrovčani. V vasi Dobrovce v župniji Slivnica pri Mariboru so pozidali tamošnji vaščani prav lepo podružno cerkev. Svetišče so pričeli graditi v še dobrem letu 1924 in je danes dograjeno, manjka še samo notrajna oprema: oltarji in drugo. Stavba je stala dosedaj 90.000 Din, kar znači lepo svoto in je bila nabrana s prostovoljnimi doneski požrtvovalnih Dobrovčanov. Na glavni oltar bo prišel lep in zgodovinski Marijin kip iz leta 1200. Omenjena Marija z Jezuškom v naročju je bila svoj čas v slivniški župni cerkvi, sedaj je v kapelici v Dobrovcah. Priporočamo nabiratelje za novo dobrovško cerkev darežljivim srcem dobrih slovenskih Marijinih častilcev!

Razveljavljena oprostilna sodba. — Lovski čuvaj Janez Zaplotnik iz Gozda pri Križah na Kranjskem je bil oprostjen od obtožbe, ker je ustrelil lani dne 10. maja na Kriški gori čevljarja Andreja Kuharja v mnenju, da je zadel ruševca. Državni tožilec se je pritožil radi oprostitve in dne 24. januarja je razveljavilo ljubljansko apelacijsko sodišče prvo sodbo in je obsodilo lovskega čuvaja na tri mesece strogega zapor. Zaslišan je bil tokrat izvedenec, ki je trdil, da bi bil moral obtoženi lovski čuvaj znati, če zleti ruševca z drevesa, se ne skriva v grmovju. Lovsko pravilo se glasi: »Ne streljaj, če se nisi prepričal, na kaj streljaš!«

Nov sleparski škandal na Francoskem. Ogromna sleparska afera Staviskega še davno ni zaključena in je tudi zaradi nje morala odstopiti sedajna francoska vlada, proti kateri so se vršile neprestano demonstracije in krvavi nemiri. Med tem, ko je slučaj Staviski še v živem ospredju, poročajo iz Pariza o najnovejši sleparski zadevi bankirja Georges Aleksandre, ki je že pod ključem in spada njegova sleparska zadeva med največje v zgodovini. Georges Aleksandre je osleparil od leta 1931 naprej za večje svote: 3 poslance, 18

Prtljaga francoskega sleparja Staviskega.

Deset žrtev letalske nesreče pri francoskem mestu Corbigny so položili v Parizu na mrtvaški oder.

prefektov, 30 intendantov, 12 predsednikov sodišč, 2 državna tožilca, 2 namestnika državnih tožilcev, 50 sodnikov, 12 policijskih komisarjev, 103 vodje zemljiških knjig, 307 izterjevalcev davkov in 75 častnikov. Navedenim je prodajal delnice podjetij, ki jih je bil sam osnoval, a so bile popolnoma brez vrednosti. Aleksandrejeve goljufije pregajo svote 200 milijonov frankov.

Take slučaje bo treba iztrebiti.

Nad mizarsko orodje so se spravili. Iz zaklenjene delavnice mizarskega mojstra Jožefa Vesenjaka v Gorišnici pri Ptujju so odnesli vlomilci mizarsko orodje in raznih drugih predmetov za 1000 Din.

Najden umorjen novorojenček. — V Martijancih v Prekmurju je našla posestnica Novak v svojem sadovnjaku trupelce novorojenčka. Brezsrčna mati je otroka koj po rojstvu ubila najbrž s kolom in ga odvrгла.

Obsodba radi uboja. Obširno smo poročali o uboju Martina Meha v župniji

Z jadrnico hoče objadrati svet Francoz Alain Gerbault, ki se je podal na pot dne 27. septembra 1932 iz francoske luke v Marseille.

V severnoameriški državi Colorado so odpravili za usmrčenje električni stol. Na smrt obsojene usmrtijo s strupenim plinom. S plinom je bil v zgorajni celici usmrčen mladostni morilec Walter Reppin.

Šmartno ob Paki, ki se je dogodil letos dne 6. januarja. Na odgovor pred celjsko sodišče sta bila pozvana dne 23. januarja 26letni posestnik in krčmar Fr. Verdev in 22letni delavec Srečko Tajnik, oba v Paški vasi. Omenjenega dne je pil Martin Meh z obtoženima in še s štirimi fanti v Verdevovi gostilni v Paški vasi. Po odhodu Meha iz krčme so zažvenketale šipe na gostilniški sobi. Tajnik je skočil ven in je našel pred krčmo Meha. Takoj je prišlo do spopada in je dobil Tajnik zabodljaj v hrbet. Krčmar Verdev je pohitel ven, zagrabil je kol in udrihnil parkrat Meha preko glave. Udarjeni se je takoj zgrudil in še le nato ga je lopnil Tajnik preko trebuha. Meh je radi zdrobljene lobanje kmalu izdahnul. Verdev je trdil, da se ni dotaknil Meha, dočim je Tajnik izpovedal, da je Verdev udaril Meha večkrat s kolom po glavi. Franc Verdev je bil obsojen na dve leti robije in petletno izgubo častnih pravic, Srečko Tajnik pa na 1 mesec strogega zapora.

Ostra obsodba radi težkega obstrela. Oženjeni delavec Ivan Kocmut z Janževskega vrha je živel pri vdovljeni sosedki Mariji Januš. Ko je zvedel, da se hoče Januševa omožiti z drugim, jo je začel pretepevati. Lani dne 30. septembra je odšel Kocmut z doma z grožnjo, da ne bo dobro, ko se vrne. Prestrašena ženska je poklicala na pomoč soseda. Kocmut se je vrnil zvečer z nabito puško in ustrelil skozi zaprto okno. Polni naboj šiber je zadel Janušovo v glavo. Sosed je spravil težko obstreljeno v ptujsko bolnišnico, kjer so ji rešili življenje, a je ob levo oko in desno je tudi v nevarnosti. Dne 26. januarja je bil Kocmut od mariborskega sodišča obsojen, ker je izvršil dejanje po treznem prevdanku, na 12 let robije, na trajno zgubo častnih pravic in Januševi mora plačati 10.000 Din za bolečine. Proti obsodbi je vložen priziv.

Zasluzena kazen. 31letnemu posestniku Ivanu Koprivniku iz Cerovca pri Rogiški Slatini je prodala Marija Osek dne 18. septembra 1931 in izročila po-

STARE RANE NA NOGAH,

rokah itd. gotovo in hitro zaceli izkušeno zdravilo »Fitonin«. Izvanreden učinek so potrdili odlični zdravniki in znanstvene institucije. Steklenica 20 Din v apotekah. S poštnim povzajem 2 steklenici 50 Din. Poučno knjižico br. 18 brezplačno pošlje Fiton dr. z o. j., Zagreb 1-78.

sestvo za 13.000 Din pod obljubo, da jo bo poročil. Po predaji posesti je pa Koprivnik spremenil obljubo zakona v — batine in je iskal drugo nevesto. Dne 28. oktobra l. l. je poklical Koprivnik soseda in ji povedal, da je Osekova v noči umrla. Ženskam je še natvezal, da je morala Osekova v noči pasti s peči in se je ubila. Pri preoblačenju mrtve za mrtvaški oder so opazile sosede na rajni znake nasilne smrti. Osekovo so pokopali, jo izgrebli in sodno raztelesenje je dokazalo, da je bila zadavljena. Koprivnik je tajil dne 26. januarja pred celjskim sodiščem krivdo, a je bil obsojen na dosmrtno ječo.

Obsodba radi krvavega dejanja. Dne 30. novembra l. l. je prizadjal radi dol-

gotrajnih preprirov posestnik Fr. Dečman iz Senovice v župniji Šmarje pri Jelšah čevljarju Jerneju Zupančiču s sekiro devet udarcev po glavi. Težko ranjeni je na posledicah poškodb umrl v celjski bolnici dne 6. decembra l. l. Dečman je bil dne 26. januarja v Celju obsojen na 7 let robije. Proti obsodbi je vložen priziv.

**Mladostni vlomilci in tatevi na za-
tožni klopi.** Lansko poletje in jesen je vršila mladostna vlomilska družba pravo strahovlado nad mestom Kranj in nad okolico. Organizirana brezposelna družba se je klatila okrog pod svojim glavarjem in vlamljala, kjerkoli je čula, da je kaj denarja. Obtožnica pravi, da so nepridipravi lani dne 7. sept. pri belem dnevu udrli v trgovino Ahačič ter Šiferer v Kranju. Odnegli so gotovine 8900 Din. Glavar je razdelil plen med svoje tovariše tako, da je prejel eden 2200 Din, drugi 1200 Din. Po posrečenem vlamu se je odpeljala deteljica na Jesenice ter Bled ter zapravljala denar. Pri drugem večjem vlamu v Šavrovo krčmo v Kranju so računali na

Na Japonskem so dobili prestolonaslednika in celo cesarstvo se je vzradostilo radi tega dogodka. Cesarski dvor se zahvaljuje ljudskemu navdušenju.

Pleša — kulturna sramota.

Modern ljudski dušeslovec je trdil pred nedavnem: Ako hoče postati na Francoskem politički ljudski ljubljenec, mora biti blagoslovljen z gostimi lasmi kakor pred kratkim umrli dolgoletni francoski zunanji minister Briand. Beležena trditelj je seve pretirana, a vendar vsebuje nekaj istine. Ako prelistamo zgodovino narodov, bomo našli, da že od nekdaj niso veljali lepi lasje samo kot okras in lepota glave, bili so tudi znak moške moči ter sile. Že v starem zakonu je rekel Samson Dajili: »Britev se še ni dotaknila moje glave! Če bi me ti ostrigla, bi

Januš Golec:

4. nadaljevanje.

KRUCI

Ljudska povest po zgodovinskih virih.

Po Veržejju so govorili nekaj časa in ugibali: Ali je opravila Vida s Prekmurcem napak ali prav? Mladi svet, ki je bil za nesebično, pravo in samo enkrat obljubljeno ljubezen, je stal neomajno na strani Vide; starejši, ki so že davno pozabili na lepše ljubezenske polete, so trdili, da je mast pod palcem vse. Ljubezen se pridruži kar sama od sebe, ko se navadita zakonca eden na drugega. Za svarilo in prokletstvo starega cigana se ni zmenil nikdo, še trške klepetulje ne!

V seneno košnjo zjutraj se je pognal skozi Veržej trop tujih jezdecov. Ustavili so se pred Ropoševo hišo. Nekaj jih je poskakalo s konji; ti so vstopili, ostali so držali konje ter stražili. Iz kuhinje so odjeknili v jutro obupni klici. Nekaj ropota je bilo čuti, in že se je pojavila četvorica našemljenih moških na pragu. Po dva in dva sta krepko držala za škrice

dolge, na vrhu zvezane vreče, po kateri je nekaj otepalo in se skušalo izmotati z vsemi močmi. Vrečo so omotali z vrvjo, koj je bila razpeta in pritrjena med dva konja. Jezdci so se pognali v sedla in je šlo liki divji nočni lov po trgu v smeri proti Muri in ob reki proti Cvenu. V trenutkih z bliskavico izvršene dogodka so bile doma po hišah le gospodinje, pripravljajoč zajtrk za kosce in iz spanja prebujena in napol oblečena deca.

Pri Ropoševih je vladala grobna tišina, dasi so znali vsi v trgu pričujoči, da se ukvarjata mati in hči s pripravo izdatnega okrepčila za številne kosce. Bolj korajžne Veržejke so se le upale na ogled: kaj in kdo je pri »Hauptmanovih« po obupnem kriku in po tako bliskovito naglem pobežu povsem tujih konjenikov? Po kuhinji je bilo vse razmetano. Sklednjak s posodo na tleh, vedrice prevrnjene, skleda z ajdovimi žganci razbita — —. Med vso ropotijo je ležala mati Magdalena vznak v nezavesti! Vide nikjer — — —.

Komaj in komaj so pomogle preplašene ženščine gospodinji s polivi, da se je zavedla, odprla oči in zastokala bolestno: »Vida, ali so Vido...«

30.000 Din, a jim je padlo v roke le 130 Din. Dne 20. septembra se je odpeljala tolpa v Tržič, kjer so vlomili v Ruhovo gostilno. Prepričani so bili, da se bodo polastili 50.000 Din, a so se morali zadovoljiti s 30 Din. V Trbojeh so hoteli dvakrat vломiti pri posestniku Anžeku, pa jim je nakana izpodletela. Trikrat so vlomili v tiskarno »Sava« v Kranju, vsikdar so odnesli le malenkost. Razen omenjenih vlomilskih dejstev je izvršila družba še več manjših tatvin. Dne 25. januarja se je bavilo z žalostno družbo ljubljansko sodišče in je mladostne izprience tudi strogo obsodilo. Starejši maloletniki so prejeli prav primerne, a milejše kazni. Drugi, štirje polnoletniki pa so dobili: samski Viktor Markelj, stanujoč na Jesenicah, 9 mesecev strogega zavora; Albin Šmid, človek brez stalnega bivališča, 1 leto in 1 mesec strogega zavora, hišnik Jože Ahačič na 5 mesecev strogega zavora in glavar te tolpe France Magdič na 2 leti in 4 mesece robije. Vsi so bili nadalje obsojeni v izgubo častnih državljskih pravic za 2 in 3 leta. Obsojenci so brez nadaljnjega kazni sprejeli in so odšli v zapore okrožnega sodišča.

Bosanec pripravil požig barake, katero je poprej zavareval. Ob Vodovodni cesti v Ljubljani v gramozni jami posedava Bosanec Imbro Hamzič barako. Poleg lastnega stanovanja je oddajal prostore še dvema družinama. Hamzič je znan nasilnež, ki ima na vesti uboj. V baraki je skrival nepošteno pridobljeno blago in so se shajale pri njem sum-

ljive osebe. Lani novembra je zapustil barako in se je odpravil v svojo domovino. Pred odhodom je zavareval svoj imetek v gramoznici: barako za 15.000 Din, razne nepremičnine za 5000 Din. Nagovoril je tovariša Mehmeda, da bi naj barako spalil v njegovi odsotnosti proti nagradi 2000 Din. Policija je napravila v baraki slučajno preiskavo in odkrila za požig pripravljene sveče ter petrolej na raznih koncih barake. Mehmed je priznal po daljšem oklevanju dogovor s Hamzičem in je moral takoj v zapor. Imbro Hamziča so prijeli v Bosni in so ga pripeljali v Ljubljano. Ako bi bil požig uspel, bi bila lahko nastala velika požarna nesreča, ker stoji Bosančeva baraka v bližini drugih, ki tvorijo celo kolonijo.

*

Sanatorij v Mariboru, Gosposka 49, tel. 23-58, zopet odprt. Prosta izbira zdravnikov. Cene zmerne. Vodja primarij dr. Černič. 867

Živnozdravnik Joža Keluc je otvoril prakso v Košakih pri Mariboru, Aleksandrova cesta 2, bivši župan Peklari. Sprejema od pol 9. do pol 12. ure. Stanuje v Mariboru, Meljska cesta št. 41 I. 82

Predivo in konopljo Vam izdelam v vrvarsko blago. Šinkovec Anton, Celje, Dečkov trg.

Mnogi so porabili priložnost. Porabite jo tudi vi z nakupom krasnih povesti: »A njega ni...«, »Kraljica Ester«, »Pravica in usmiljenje« in »S strelo in plinoma«. Dobite jih v Cirilovih knjigarnah po zelo znižani ceni. Kdor kupi vse štiri povesti naenkrat, jih dobi za samo 32 Din.

DRUŠTVENE VESTI

Svobodna laiška vzgoja

Afera pofrancoženega žida Staviskega, ki je osleparil francosko ljudstvo skoro za milijardo frankov, je pokazala vso duhovno gnjilobo, ki vlada med

svobodomiselnim francoskim razumništvom. V to grdo zadevo so zapleteni uredniki radikalnih svobodomiselnih časnikov, radikalni poslanci, bivši in sedanji ministri itd. Družba, v kateri se je gibal priseljeni žid Stavisky in katere se je posluževal v svoje grde namene, je živela in živi v duševnem ozračju framasonske lože in njenih načel. Ljudje, ki so branili in omogočevali delo Staviskega, so vzrastli v laič-

ni (brezbožni državni) šoli. Kakšnih 50 let obstoji ta šola na Francoskem. Kakšni so njeni sadovi, je jasno pokazal škandal Staviskega. Ljudje, ki se jih je Stavisky posluževal za izvrševanje svojih »gospodarskih in finančnih« poslov, so prežeti načel svobodne morale, ki ne pozna ne Boga, ne večnosti ne pekla. Takšen je duh, ki vlada v laični šoli in ki iz te šole prehaja v dušo mladine. V tej šoli se nikdar ne sliši ime Boga, ki se v šolski sobi sploh ne sme izgovoriti. Kako daleč gre v tem oziru mržnja do Boga, se n. pr. vidi iz neke basni Lafontainove, v kateri je bilo zapisano to-le: »Mala riba bo postala velika radi tega, ker ji Bog daje življenje.« V učni knjigi francoske laiške šole pa je ime božje črtano ter se basen tako glasi: »Mala riba bo postala velika radi tega, ker se ji daje življenje.« Nič torej o Bogu, nič o odgovornosti pred njim. Ali je potem čudno, da tako vzgojeni ljudje nimajo nobene merila za presojo resnice in laži, dobrega in slabega ter da sledijo sebičnosti in pohlepu po uživanju kot vrhovnemu vodilu v življenju. Francosko framonstvo ne da mladine in njene vzgoje iz svojih rok. Značilno je dejstvo, da je mladina, ki je prežeta z njenim duhom in ki se zbira v »Narodni zvezi laiške in republikanske mladine«, dala za častnega predsednika pariškega radikalnega poslanca Gastona Bonnaurea, ki je tudi zapleten, in sicer močno zapleten v afero Staviskega. Na skupščini te Zveze je bil sprejet naslednji sklep: »Doznali smo za obtožbe, ki se dvigajo zoper našega častnega predsednika Gastona Bonnaurea. Smatramo, da voditelj politične stranke ali skupine morajo biti nedotaknjeni, ako nočemo, da zadene javni prezir stranko ali skupino, ki so ji na čelu. Nadalje smatramo, da je Gaston Bonnaure moralno mrtev brez ozira na izid sodnijskih postopkov zoper njega. Zato ga enostavno izključujemo iz Narodne zveze laiške in republikanske mladine.« Mladina je torej izključila svojega

Šele potem, ko so odnesle sosede po glavi udarjeno v postelj, so za silo izvabile iz nje, da so planili nad njo in Vido kar štirje tolovaji črnih obrazov. Četvorica se je lotila Vide, da bi jo strpala po sili v vrečo. Krepka deklina se je branila, tolkla krog sebe, odrivala ter brcala roparje, da je odletel eden v sklednjak, drugi ob kuhinjsko mizo, dva sta ji pa le zvila roke na hrbet. Ona — mati — je bila vsled popada nenadnega strahu brez vsake moči. Le na pomoč je vpila, dokler je ni lopnil eden od napadalcev s pestjo ob sence, da ji je počrnelo pred očmi in ne zna, kaj so počeli z Vido.

Po materini izpovedi je bilo jasno, da je šlo pri napadu za ugrabitev Vide, saj je ostalo po premožno opravljeni hiši vse nedotaknjeno. Sosede so si bile kmalu edine: namaškarani tolovaji so bili madžarski Krucci, ki so utekli z živim plenom preko Mure in bogznaj kam na Ogrsko. Treba je bilo urno za roparji. Ze je bila Voršičeva Kata pri mežnarju, da udari plat zvona in prikljče po bližnjih ter daljnjih travnikih zaposlene moške.

Četa veržejskih strelcev se je zbrala človeško možno naglo pod trško lipo. Starejši z Ropošom na

čelu so stopili v posvet in bili uverjeni po kratki izmenjavi misli: za ugrabitvijo tiči od Vide odslovljeni snubec Jurij Godrnja iz Bakovcev na madžarski strani Mure. Za pomagače si je najel Kruce. Sam je moral biti kolovodja te pasje bande in edini, ki ga je v tem oziru prav sodil, je stari cigán Marko Brajdič.

Vod čete je razdelil stotnik Ropoša v dva oddelka, da ugotovita sled, ta bo izdala smer, v kateri so jo ubrali ugrabniki preko Mure. Na trditev žensk, da so galopirali prokleti Krucci proti Cvenu, niso mogli pristati strelci brez osiguranja na lastne oči. Patulja se je razdelila. Eni so krenili pod vodstvom očeta Ropoša ob reki proti Bunčanom in Vučji vasi, drugi pod Francom Čoporo proti Cvenu.

Franc in njegovi ogledniki so videli, kako so obstali lopovi kmalu za Veržejem. Na desno ter levo od kolovoza je bila poteptana trava od konjskih kopit. Tu so se razdelili. Manjši oddelek je jezdil naprej po cesti proti Gornjemu Krapju. Številnejši je zavil preko pašnikov v šume in vrbino ob Muri. Krucci so tukaj ovili konjem kopita, da jih je izdajala sled. komaj in le malenkostno vidno do goščave. Tamkaj so se vrteli nekaj časa v krogu in od plesa, kakor bi

me zapustila moč, da bi postal slaboten kakor vsi drugi navadni ljudje. . . . Pustila je, da je zaspal v njenem naročju in je poklicala enega, ki mu je porezal lase. Z lasmi ga je ostavila telesna moč. — Očitek »plešec« je veljal že pri starih Judih za najhujšo psovko. O preroku Elizaju čitamo v sv. pismu: »Sel je v Betel. Na potu so ga srečali dečki iz mesta, so ga zasmehovali in zmerjali: »Plešec, pridí gori! Plešec, pridí gori! Izpuljenje las pri Judih ni značilo samo žalosti in bolesti, pomenilo je celo najbolj nizkotno kazn. Da, iz-

**Zahtevajte povsod
»Slov gospodarja«**